

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

Predplatná cena:
 Na celý rok . . . . . 2 zl. — kr.
 Na pol roka . . . . . 1 „ — „
 Na štvrt roka . . . . . — 50 „
 Jednotlivé číslo 3 kr.

Vychodí každú nedeľu.
 Zodpovedný redaktor a vydavateľ:
VIKTOR HORNÝÁNSZKY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti,
 VI. okr., Aradi-utca 14.
 Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.
 Nevyplatené listy sa neprijímajú.

Pojednávanie rozpočtu.

S nemovňa ablegátov začala 12-ho tohoto mesiaca pojednávať krajský rozpočet. Pojednávanie rozpočtu na bežiaci rok zostane opozíciám pamätnou dobou, lebo pojednávaním rozpočtu utrpely opozície a zvlášte ľudová strana takú porážku, o jakej sa im ani zďaleka nesnívalo.

Opozície boli sa hotovily, že pri pojednávaní rozpočtu ukážu svetu, jakých násilností sa vláda pri voľbách dopustila, jakými škaredými, nedovolenými prostriedkami bojovala proti opozíciám; ukážu svetu, že nie liberálne zásady, lež násilnosť zadovážily vláde väčšinu. A pojednávanie rozpočtu celkom iné, pravú protivu toho dokázalo.

Opozíční rečníci živými farbami líčili nadužívanie vládných úradníkov, pravda hovorili vždy len vo všeobecnosti, nikdy nepomenovali osoby, aby ich vláda mohla fahať na zodpovednosť a zaslúžene potrestať. Títo páni hovorili siahodlhé reči o prelievaní nevinnéj krvi, ktorá potokami tiekla pri voľbách, rozprávali o súženiach a trápeniach voličov, ktorí chceli svoje volebné právo používať. Rozprávali, že sa ešte nikdy pri voľbách nepá-

Maria na úteku.

chali také ukrutnosti a nadužívania jako pri te-
 rajších voľbách.

Prv, než by sme sa hlbšie pustili do po-

jednávania tejto otázky, predovšetkým musíme pripomenúť, že od uvedenia ústavného života po každých voľbách hovorili sa o nadužívaniach vládnej strany jedny a tie isté reči; po každých voľbách opozície tvrdili, že sa ešte nikdy nepáchaly také ukrutnosti, jako pri odohraných voľbách. A tak tedy, kto s pozornosťou sprevádzal dosavadne pojednávania snemu, ten mohol na to jed vziať, že tieto obvyklé lamentácie ani tento raz nevystanú, vystať nesmú, lebo veď čímže by opozície zaokrývaly svoju porážku pri voľbách, keby nebolo bájky o násilnostiach a ukrutnostiach, páchaných pri voľbách so strany vlády. Členovia opozície ani si nemuseli veľmi lámať hlavy, jaké reči držať o volebných nadužívaniach, o prelievení krve; jednoducho prečítali si denníky predošlých snemov a naučili sa niektoré z rečí vtedy povedaných a nadužívania sú hotové, krv tečie, voličia sú trápení a sužovaní. Toľkoto vo všeobecnosti o nadužívaniach pri voľbách.

Terajšie voľby rozoznávajú sa od predošlých hlavne v tom, že liberálna strana vyšla z volebného boja tak soslilnená, jako dosiaľ nikdy. Dľa rozumkovania pánov opozičných vyslancov musely sa tedy aj prechmaty vo väčšej miere diať, než dosiaľ. Áno títo páni majú pravdu, prechmaty dialy sa vo väčšej miere, lenže sa ich nedopustila vládna strana, lež opozície, ktoré dobre vedely, že programm ich ztratil u voličov celý kredit, že si prehrál dôveru a úver úplne, a tak tí páni, ktorí na základe opozičných programmov chceli sa dostať do snemu, museli sa dopúšťať všetkých možných figlov. Toto je faktum.

Začnime s ľudovou stranou. Neraz sme už poukázali na tie škaredé prostriedky, ktorými strana táto kortešovala, s pomocou ktorých niekoľko sto voličov obalamutila, pobláznila. Že je tomu skutočne tak, to zrejme vysvitá aj z reči ministra výučby a náboženstva dra Wlassicsa, ktorý v svojej reči, povedanej na sneme 13. januára hovoril o kortešačkách ľudovej strany. Z vlastnej skúsenosti citoval výfahy z kázni jednotlivých farárov, v ktorých patriční kňazia agitovali proti ministrovi čo proti spoločníkovi čerta. Ďalej roztrubovali o ňom, že zničil náboženstvo a tak udomácnil bezbožný život, že chce zoštatniť konfessionálne školy a tým prekaziť, aby sa v srdciach mládeže ujal katolícky duch. Ktorá politická strana takýmito prostriedkami agituje, o tej sme možno tvrdiť to, čo povedal minister Wlassics o ľudovej, že stranu túto nemožno považovať za stáleho činiteľa, lebo jakonáhle široké obecnstvo nahliadne, že zbroj, ktorou ľudová strana bojovala, nemá žiadneho vnútorného obsahu, ani podstaty, tak sa ľudová strana sama od seba rozpadne a zostane po nej iba smutná pamiatka.

Z ďalších rečí musíme vyzdvihnúť reč Fraňa Komlóssyho, ostrihomského kanonika. Kanonik Komlóssy je vysoko učený kňaz, ktorý popri tom, že je svedomitý a dobrý kňaz, zároveň je aj dobrý vlastenec, ktorý záujmy náboženstva a viery vie do súhlasu priviesť so záujmami vlasti. Komlóssy ostro odsúdil chovanie sa a postupovanie ľudovej strany v otázke cirkevnej politiky, zvlášte ale v otázke revízie. Agitáciou svojou spáchala tu ľudová strana ohromné chyby, pomútila rozum triezve smýšľajúceho ľudu nášho, narušila jeho svornosť a náboženské presvedčenie. Katolíkov rozdelila na ľudákov a neľudákov, a tým rozbúchala i doterajšiu bratskú shodu medzi katolíckym kňazstvom. Nesnášanosťou svojou pobúrila i iné konfessie a vzbudila v nich odpor, ktorý pri ich lepšej organizácii je iba cirkvi katolíckej na škodu, a na základe vlastnej skúsenosti tvrdil, že strana táto, keď aj nepaktovala, tak aspoň škúlila po národnostných agitátoroch. Na tento spôsob a s týmito prostriedkami záležitosť cirkve katolíckej nemožno do predku tisnúť, týmto iba odcudzí od záležitosti týchto ešte i tých, ktorí sú v srdci a v duchu katolíckmi. Kto že oprávnil ľudovú stranu ku roztriedeniu katolíkov na dobrých a zlých?

Toto sú mužné slová, ktoré majú tým väčšie závažie, že ich povedal katolícky vysokopostavený kňaz, miláčok ostrihomského primasa.

Najtuhší úder zadal ale ľudovej strane sám ministerský predseda barón Bánffy v reči, ktorú povedal po ukončení všeobecnej debaty o rozpočte. Tu podávame krátky výfah tejto veľv ýznamnej reči, ktorá otvorí oči všetkým vlastencom. Kto ešte ani po prečítaní tejto reči nenahliadne, jak nesmierne nebezpečná je agitácia ľudovej strany, ten je buď potrestaný tou najväčšou duševnou slepotou, alebo schválne pracuje na úpadku vlasti.

Br. Bánffy zazlieva, že sa náboženstvo a viera strhnula za kortešský prostriedok, bo sa tieto nesmú v politickom živote ani za predmet diskussie, upozornenia, ba ani na žiaden spôsob použiť. Odopretie milostných prostriedkov cirkve, odopretie krstu a pohrabu, sprisahania voličov na ľudovú stranu, a vypovedanie z kostola sú také prostriedky, ktoré ľudová strana na mnohých miestach ku agitácii použila. Tam, kde sa vo väčšej miere agitovalo, hovorilo sa, že vláda chce katolícku vieru zničiť, že z kostolov narobí sy-párne, stajne, že chce nazad uviesť poddanstvo, aké bolo pred rokom 1848, a že kresťania budú poddaní židom. Intelligentný človek tomuto ne- uveril, na ľud ale, keď toto počul z úst kňaza, urobilo to veľký dojem. Vo Spiši agitovala ľudová strana tým, že manželky voličov oslobodia zpod manželskej vernosti, ak mužov svojich nenavetú

ku hlasovaniu za ľudovú stranu, na tento spôsob uviedli i nemravnosť do kortešačky. Na iných miestach zase agitovalo sa proti majetku a hlásalo sa, že keď sa ľudová strana ku moci dostane, že sa židovské majetky rozdejú medzi tých, čo na ľudovú stranu hlasovať budú. V trencianskej stolici ale sľubovali na prípad víťazstva ľudovej strany uvedenie *slovenskej reči za štátnu reč namiesto maďarskej*, ba i spomínali, že sa *horné stolice Uhorska od neho odtrhnú a pripoja ku Česku a Morave!* Kde sa takéto prostriedky používajú ku agitácii, tam stojíme už proti takým okolnostiam, s ktorými sme doteraz chvála Bohu nemali príčiny sa zapodievať. Teraz ale smer panslavistický sa zosilnil, bo tí činitelia jeho, ktorí doteraz v bojoch politického života ani kroka pôdy zaujať nemohli, teraz verejne bojujú za záujmy ľudovej strany. V čom leží pre krajinu ten rozdiel, pýtal sa br. Bánffy, že sa — ako tá strana táto hovorí — ona nepripojila ku národnostiam, a medzi tým, že sa národnosti pripojily ku nej? I doteraz boli v Uhorsku národnosti, ale i ľudia, ktorí ani maďarsky nehovorili, išli v politickom živote vždy s nami, nefahali sa na vonok a *nerobili politiku smerujúcu proti jednote štátu*. Dnes na toto záruky už niet, hydra hlava už vystrčila, ktorá jej narástla keď aj nie z vôle ľudu, ale následkom agitácii ľudovej strany. A bárs aj — a v tomto sa shoduje jeho náhľad úplne s náhľadom Wlassicsa — ľudová strana o krátky čas zmizne, obáva sa predsa, že nevlastenecký, panslavistický smer na hornom vidieku ešte dlho potrvá, a že s ním budeme musieť cele vážne počítvať. A keďby ľudová strana inšie nemala na svedomí ako tento protištátny smer, i to jediné je dostatočné, aby jej povedal, že nechodí po tej ceste, na ktorej možno záujmy štátu napomáhať.

Čo povedal o ľudovej strane ministerský predseda, to rozšafní ľudia už dávno nahliadli, už dávno vedeli a práve preto usilovali sa každého dľa možnosti presvedčiť o škodlivosti tejto strany a že sa im mnohých podarilo presvedčiť, toho jasným dôkazom je tá okolnosť, že sa ľudovej strane napriek neslýchanej agitácii astrašeniu podarilo ledva 20 vyslancov do snemu dostať.

Aj to vysvetlil ministerský predseda, že prečo utrpela tak ohromnú porážku národná a Ugronova strana. Grófa Apponyho opustili jeho prívrženci, keď nahliadli, že program jeho strany nemôže viesť k cieľu. V otázke cirkevnej politiky gróf Apponyi nebol úprimný, bol hotový pojednať sa. A to je chyba, politik vytkne si cieľ, vytkne si smer a len potom nasleduje, Apponyi nerobil tak, lež vždy váhal. Za tretie aj tá okolnosť mu podrazila nohy, že sa tajne spriatelil s ľudovou stranou a tejto hnal vodu na mlyn. A tak Ap-

ponyho stranu nezbuktavali pri voľbách násilnosťou vlády, lež široké obecenstvo, ktoré sa od nej odvrátilo.

Podobne to bolo aj s Ugronovou stranou, ktorá v sneme vždy len veľký krik rokila a prekázala tiché pojednávanie. Národ toto zunoval a nehlasoval na Ugronistov.

Konečne rozpovieme, prečo vlastne národ tak prilne k liberálnej strane, a odvracia sa od ľudovej a národnej, ktoré nosia v sebe zárodoky konservatizmu. Či snáď konservatizmus vymanil zem pre ľud? Či snáď konservatizmus udelil ľudu vlastnícke právo nad zemou? Či konservatizmus vyzdvihol urbár, poddanstvo? Či snáď konservatizmu máme čo ďakovať, že prestaly telesné tresty, palicovanie? Či snáď konservatizmus sošňal s pliec ľudu povinnosť, že iba ľud platil peňazité porcie. Či snáď konservatizmus bol, ktorý rozšíril vojenskú povinnosť na všetkých občanov vlasti?

Všetko toto máme čo ďakovať iba liberalismu. Liberalizmus spravil všetkých občanov vlasti v každom ohľade rovnakými. Liberalizmus vyslobodil nás z poddanstva. Toto veľmi dobre vedia voličia a preto nie následkom prechmatov úradníkov, lež dobrovoľne, z vďačnosti hlasujú pri voľbách na členov liberálnej strany.

Toto je čistá pravda.

Slovo k rodákam.

Čítaním časopisu nášho mali ste dostatočnú príležitosť presvedčiť sa sami, že my nie tak, ako vodcovia a časopisy ľudárov robia, nikoho nenapádame pustým tvrdením, nikoho neupodozrievame a neosočujeme, a nikoho nebúrime proti nikomu, tedy ani proti takzvanej ľudovej strane.

Keď ale gróf Zichy s jeho prívržencami, menovite ale «Krešťan» oproli liberalismu a jeho prívržencom: proti terajšej vláde a liberálnej strane obžalobu na obžalobu kydá, vymysleniny nad vymysleniny obecenstvu svojmu za čiru pravdu podáva, a prívržencov svojich v mene Boha i pekla zaklína, aby tieto vyberané šalbiarstva jeho medzi vami, medzi dobromyslným, úprimným a tak aj ľahkoverným ľuďom našim rozširovali, svätou našou povinnosťou je, vás o všetkom poučiť, vám základnosť ich obviňovaní dokázať a nepravdy ich dôkazami odhaliť.

Veľmi dobre viete, rodáci moji, že ľudoví pohlavári, menovite ale «Krešťan» najväčšími brojí oproti vláde tým, že ona na úkor roľníctva a menších remeselníkov fabričný priemysel, zvlášte ale veľký kapitál podporuje. Odhliadnuc od antisemitického náteru obžaloby tejto, je ona znamenitým prostriedkom ľud mámiť a tenže i oproti vláde do protivy doniesť. A ľud vo veľkej časti

aj veril výbuchom týmto bez toho, aby zkúmal a vedel, ako sa veci v skutočnosti majú. Aby ste tomu dobre porozumeli, obznámim vás s tým, čo o tomto predmete hovoril na sneme so dňa 20. januára Alexander Hegedűs, referent krajinského rozpočtu na sneme. Ohľadom stanoviska ľudovej strany oproti veľkému kapitálu predniesol to, že Ferdinand Zichy, vodca otáznej strany, sám na čele dvoch veľkých podnikov stojí, z ktorých jeden od 30 rokov výlučne — no aj blahodarne — s tým sa zaoberá, že cudzozemské kapitále do krajiny priviesť sa usiluje. «Jestli tedy — hovorí Hegedűs — neuveríte mne, že veľký kapitál a otúženie tomuže nenie ani protikresťanským, ani nemravnosťou: uverte to tedy vášmu vodcovi, gr. Ferdinandovi Zichy; jestli neuveríte mne, že poisťovanie ľudu na dobro slúži, uverte to gr. Ferdinandovi Zichymu, ktorý na čele jednej veľkej poisťujúcej spoločnosti stojí.»

Nuž takéto sú obžaloby «Kresťana», ktorými ľud mámi. Nielen že sú obkjektívne bezzákladné, ale tým viac na váhu padá to, že to čo liberalismu za prečin a zločin vykladá, ich hlavný vodca sám robí, pravda že s dovolením snáď «Kresťana». Pravda je, že nižšie kňazstvo a kapláňovia nie sú direktormi peňažných ústavov; pravda je aj to, že tých pár ľudových ablegátov pri závodoch a podnikoch peňažných nezasedajú v rade správnych členov a tak nefahajú tie toľko želané, ale pre nedostiziteľnosť toľko osočované peňažité odmeny. — No môžete presvedčení byť, že oni práve, ako gróf Ferdinand Zichy, veľmi vďačne by sa dali upotrebiť k výnosným službám v prospech kapitalizmu, keby im to ponuknuté bolo, pravda, že by to potom nebolo viac ani protikresťanským, ani nemravným: lebo im je všetko dovolené, a čo kresťansko-ľudová strana robí, všetko je dobré, mravné a spravodlivé.

Tu máte zas hneď dôkaz ich spravodlivosti. Keď dvaja to isté robia, nenie to tým istým. — Mravy i pravdu, vlastenectvo i zákonitosť, všetko ľudová strana pre seba vylicitovala. Okrem nej niet stačnosti, viery a spravodlivosti; niet osvety a umu, vôbec nič iba podlosť, hriech a vina. Čo oni popáchali, to taja, čo sa im za zaslúžený podiel dostalo: to ako najhroznejšiu krivdu, ako najstrašnejšie martírstvo vyhlasuju. Im je všetko dovolené, im nesmejú mať ani najmenšieho nároku na právo a slobodu. Oni sú svetlo i život a celý svet má im slúžiť za podnož. No a takito tyrani sa vystatujú byť priateľmi, vodcami a osloboditeľmi ľudu? — Bože, oslobod' ľud tvoj, ale od takýchto jeho priateľov, ktorí by ho do úpadku a zkazy priviesť bez najmenej výčitky spiaceho ich svedomia ochotne vstave boli.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Napomenutie ministra kultu ohľadom nábožnej výchovy. Minister kultu, Julius Wlassics vydal obežník na škôldozorcov. V tomto obežníku vyzýva ich, aby v svojom účinkovaní zvláštny zreteľ kládli na to, žeby výbovoveda pokračovala a aby bola zabezpečená nábožensko-mravná výchova mládeže. Práve preto žiada od škôldozorcov, aby veľmi pilne navštevovali školy a aby na to hľadeli, či sa vyplácanie učiteľov v smysle zákona riadne deje. Minister si totižto žiada to, aby zákon o sriadení učiteľských platov bol veľmi prísne prevedený.

Aj z tohoto nariadenia ministra kultu vidno, že nestojí v spojení s čertami, jako to o ňom katolícki kňazia boli roztrubovali pred voľbami. Kto na tom nástočí, aby sa mládež v nábožensko-mravnom smere vyučovala, ten môže byť len dobrý kresťan, alebo lepšie povedané opravdový kresťan.

Pätikostolské biskupstvo. V predošlom čísle boli sme pripomenuli, že za pätikostolského biskupa bude vymenovaný Hypolit Fehér, opát rádu Benediktínskeho v Pannonhalme. Tento chýr teraz poloúradné časopisy vyhlasujú za falošný.

Osud petícií zadaných proti voľbám. Jako čtení čitatelia vedia, proti 27. voľbám byly zadané protesty. Ospravedlňujúce výbory pojednávaly už všetky petície a výsledok je ten, že 20 volieb bolo ospravedlnené, verifikované, proti dvom voľbám, asice proti voľbe v Mezökövesdi, kde bol zvolený Ján Hock s programom národnej strany a proti kysucko-varínskej voľbe, kde bol vyvolený Alexander Sipeky, nariadené sú vyšetrovania. V záležitosti 5-tich volieb odročené sú pojednávania na február.

Nový člen magnátskej snemovne. Jeho Veličenstvo vymenoval za člena magnátskej snemovne Mórica Jókaiho, chýrečného spisovateľa maďarského.

Rozpustenie rakúskej rišskej rady. Cisár rozpustil rakúsky parlament a súčasne svolal nový na 27. marca. Nová rišska rada preto je tak nápadne rýchle svolaná, aby mohla čím skorej začať pojednávať vyrovnanie.

Ruský minister zahraničia gróf Muraviev cestuje do Paríža. Nad týmto panuje vo Francúzsku veľká radosť, lebo Francúzi vidia v tejto ceste nového ministra potvrdenie priateľstva francúzsko-ruského.

KRAJINSKÝ SNEM

Tento týždeň bol krajinský rozpočet vo všeobecnosti prijatý a započalo sa podrobné pojednávanie.

19. januára. Vyslanec Papp zaoberal sa s ľudovou stranou, hlavne s tým bodom jej programu, ktorý sa vzťahuje na národnostnú otázku. Vyzýva ľudovú stranu, aby predniesla, čo žiada ohľadom národností. Rozpočet prijíma.

Rátkay vytýka vláde, že nič nerobí v prospech šírenia sa maďarskej reči, ba nakladá, aby sa v školách učila nemecká reč. Žiada vojenskú maďarskú akademiú. S rozpočtom, ktorý neprijíma, nenie spokojný preto, lebo vláda na vyučovacie a hospodárske ciele tak málo obetuje.

Gróf Ján *Zichy* napadnul Komlóssyho. Hovoril o voľbách a neodvislej strane zazlieval, že sa proti ľudovej strane spojila s vládnu.

Týmto bola všeobecná debatta dokončená.

20. januára. Dnes prišiel rad na záverečné reči. Referent *Hegedűs* porovnával predošlé pojednávania rozpočtu s terajším. Pri predošlých debattách opoziční vyslanci upodozrievali vládu zo všetkého zlého, teraz toto vystalo. Zazlieva národnej strane, že neberie účasť na pojednávaní. Zatým prešiel na ľudovú stranu, o ktorej hovoril, že má zastupiteľov z okresov predtým antisemitických, a preto že je jej smer nič nič inšie, ako „rakúsko-uhorský antisemitizmus.“ V programme svojom hlása strana táto lojalnosť proti kráľovi a vlasti. Toto nenie programm, bo niet politickej strany v Uhorsku, ktorá by lojalitu túto nemala vždy pred očima; podobné je i podporovanie malého priemyslu a hospodárstva, i to majú iné strany v programme svojom a ľudová strana nemá práva toto si jedine privlastňovať. Pritom hlása ale križácku vojnu proti veľkokapitálu, vyhlasuje ho za nekresťanský a nemravný, zabúda ale pritom že v snemovní veľmožov sediaci hlava strany gróf Ferdinand *Zichy* berie živú účasť na rozličných podnikoch veľkokapitálu.

Odporúča rozpočet k prijatiu.

Minister vnútra *Perczel* dokázal, že ľud uhorský všetko má čo ďakovať jedine liberalismu, a tak ani nevie sa zakoreniť v ľude konservativizmus, ktorý hlása ľudová strana.

Po *Kossuthovi* hovoril finančný minister *Lukács*. ubezpečil snemovní, že sa vláda vážne zaoberá s otázkou daňovej reformy, pokiaľ ale táto reforma v úzkom spojení stojí s reformou administrácie, prosí neodvislú stranu, aby prijatím administratívnej reformy umožnila čím skoršie do života uvedenie daňovej reformy. Dokazuje, že je rozpočet reálny, otvorený, ktorý nechce nikoho mámiť. Odporúča rozpočet k prijatiu.

Ministerský predseda barón *Bánffy* ujal sa ešte slova a hovoril o voľbách, o vyrovnaní, o opozičných, hlavne ale o ľudovej strane. Túto časťku reči najdu čítatelia v úvodnom článku. Zatým bol rozpočet ohromnou väčšinou vo všeobecnosti prijatý.

21-ho januára. Započalo sa podrobné pojednávanie rozpočtu. Pri výdavkoch na udržovanie kráľovského dvoru neodvislá strana žiadala postavenie samostatného uhorského kráľovského dvoru. V mene ľudovej strany osvedčil sa Ján *Molnár*, že posíciu prijíma.

Ministerský predseda barón *Bánffy* dokázal potrebu toho, aby výdavky na kráľovský dvor boli prijaté. Prípadom, že kráľ už ustálil vonkajšie a dnujšie zariadenie dvoru, zovnútorne zariadenie celkom zodpovedá uhorským zákonom a tak odporúča posíciu k prijatiu.

Výdavky na delegácie a pensia boli prijaté.

Na konci zasadnutia boli interpellácie. Franc *Sima* interpeloval ministra vnútra v záležitosti čongrádskeho fõispána; Ján *Asbóth* ale v záležitosti baňského nešťastia v Rešici a vzbury v Anine.

22-ho januára. Dnes prišiel rad na výdavky ministerského predsedníctva, pri tejto posícii vyvinula sa tuhá, sozhorčená debatta.

Madarász, člen neodvislej strany osvedčuje, sa že vláde, pokiaľ stojí na základe vyrovnania z r. 1867-ho, nič nepovoľuje.

Pri disposičnom fonde Karol *Eötvös* sputuje sa vlády, kde vzala tie milliony, ktoré udajne strovila na voľby.

Štefan *Rakovszky* zaoberá sa s tým listom, ktorý ministerský predseda na minulom zasadnutí prečítal, a z ktorého jasne vysvitá, že národná a ľudová strana sa vzájomne podporovali. *Rakovszky* tvrdí o tomto liste, že len nečestnou cestou mohol prísť do rúk ministerského predsedu.

Ministerský predseda barón *Bánffy* osvedčil sa, že dostáva veľké množstvo bezmenných listov, ktoré sa zväčša vzťahujú na ľudovú stranu. Takéto listy nezvykol verejnosti podať. *Blaskovicsov* list preto prečítal, aby dokázal, že prečo padla *Apponyiho* strana.

Hovoril ešte *Pulszky*, ktorý tiež dokazoval, že národná a ľudová strana do jedného mecha dujú.

23-ho januára. Aj na dneskajšom zasadnutí sa ešte mnoho hovorilo o *Blaskovicsovom* liste. Toto zasadnutie je aj preto významným lebo stalo sa niečo takého, čo sa v uhorskom parlamente dosiaľ zriedkakedy stalo, žeby totižto predseda bol niekomu slovo odobral. Toto sa stalo *Lepsényimu*, ktorý tak grobiansky hovoril, že mu predseda odobral slovo.

Mikuláš Lepsényi hovoril o ukrutenstvách pri voľv takom tóne, že ho predseda upomenul. Zatým upodozrieval vládnu stranu tak škandalóznym spôsobom, že mu predseda odobral slovo.

Horánszky tají, žeby národná strana stála v bársjakom potyku s ľudovou, ktorú v terajších pomeroch drží za nešťastie pre krajinu. Návrhol, aby snem vyslovil zazlenie ministerskému predsedovi, jakby sa neospravedlnil, jakým spôsobom prišiel k *Blaskovicsovmu* listu a jak nedokáže, že bol oprávnený obsah jeho verejnosti podať.

Ministerský predseda barón *Bánffy* hovorí, že list *Blaskovicsov* bol písaný na ústrednú kanceláriu ľudovej strany. Na tento list sa preto odvolal, lebo z neho jasne vysvitá, že niektorí členovia národnej strany spoludžia s ľudovou stranou. Prosí snemovní, aby odmietla *Horánszkeho* návrh.

O liste tomto hovoril ešte *Okolicsányi* a *Polónyi*.

Franc *Kossuth* a gróf *Eugen Zichy*, taktiež *Štefan Rakovszky* žiadajú rozšírenie volebného práva

Minister vnútra *Perczel* hovorí, že aj vláda uznáva potrebu toho, aby sa volebný zákon zmenil. Toto ale vyžaduje dlhšie študovanie.

Na konci zasadnutia boli interpellácie.

25. januára. Ministerský predseda barón *Bánffy* pokiaľ bol ostro napadnutý pre list *Blaskovicsov*, ktorý v sneme prečítal, rozpovedal, jako prišiel k nemu. Otázny list bol nájdený v bývalej miestnosti ľudovej kancelárie. Keď odtiaľ kancelária vytiahla, zanechala tam mnoho písomností a medzi nimi aj tento list, ktorý sa mu dostal potom do rúk. Tento list nič neobsahuje v sebe, čoby osobnú česť vyslanca *Blaskovicsa* urážalo, lež je verejného záujmu, a preto ho v sneme prečítal, a prečítaním nevykonan nič nesprávneho.

O liste hovoril ešte *Blaskovics*, *Molnár*, *Ivanka Gajary*, *Bolgár* a opätovne ministerský predseda, načo bol *Horánszkyho* návrh zavrhnutý.

Potom prišiel rad na výdavky pre starých honvédov a na ministerstvo pri boku Jeho veličenstva. Tieto posície boli prijaté.

Kto počtuje, ten gazduje.

Podľa statistických výkazov medzi európskymi krajinami najviac pracujú ľudia v Holandsku a — v Uhorsku. Vypočítané je, že do roka ľudia pracujú v Rusku, — kde je najviac sviatkov v roku, — priemerne za 267 dní; v Anglicku, — kde najprísnejšie zachovávajú sviatky, — za 278 dní; v Španielsku za 290, v Rakúsku za 295, v Taliansku za 298, z Bavorsku za 300, v Belgicku za 301, vo Francúzsku za 302, v Dánsku za 303, vo Švajciarsku za 304, v Prusku za 305 dní, konečne v Holandsku a v uhorskej krajine za 312 dní, teda najviac, pracujú ľudia do roka.

Keďže v týchto posledných dvoch krajinách obyvatelia najviac pracujú, tak by sa mali — keď aj nie najlepšie — aspoň dobre mať. O Holanďanoch môže sa to aj povedať, u tých panuje všeobecný blahobyt; ale veru u nás nepočuť o inom, ako o samej biede.

Čo môže byť toho príčinou? Veď štatistické údaje dokazujú, že sa dosť usilujeme, dosť pracujeme, — a predsa nemôžeme prísť k ničomu. Pravda, u nás ľudia znajú pracovať, ale nevedia *počtovať*. Toto je jedna z hlavných príčin, že v našej vlasti najmä medzi našimi roľníkmi panuje taká chudoba a bieda.

Keď sa opýtaš toho Holanďana, Prúsiaka alebo Francúza, koľko má majetku, koľko je na ňom farchy, a koľko mu ročne donáša čistého osohu: nuž ti to vyráta temer do krajciara a iste dáva pozor na to, aby netrovil viac, ako mu majetok alebo práca donáša, ba usiluje sa zo svojho dôchodku aj odložiť niečo na ľahšie časy alebo na nepredvídané výdavky.

Väčšina našich gazdov darmo by si sa vyptoval o spomenutých veciach. To snáď ešte vie, koľko má majetku; ale koľko mu ročne donáša, to si nikdy nevyráta. Pracuje, gazduje, — ale nepočtuje.

Následok tejto nevedomosti je ten, že náš hospodár neraz troví viac, akoby mal a takýmto činom skorej-neskorej vyjde na mizinu.

Našim hospodárom treba lepšie počtovať. Nie je to taká ľahká vec, ako si mnohí myslia. Najmä v zime, keď je tam von menej práce a večery sú dlhšie, dobre bude, keď gazda trochu počtuje. Keď on sám nemá k tomu vôľe, nech dá svojim deťom, školákovi alebo školáčke do ruky tabuľku a grifeľ a nech im povie, čo majú vypočítavať; jednoduché počtovanie, ako sdávanie, odťahovanie, násobenie, delenie — môžu aj deti vykonať, keď im otec udá patričné čísla. Takto sa deti budú cvičiť a otec má príležitosť sa presvedčiť, čo sa jeho deti naučili vo škole.

V krátkosti rozpoviem, čoho sa má gazda držať pri takýchto výpočtoch.

Hospodárovi predovšetkým treba na čistom byť s tým, čo je hoden jeho majetok nemovitý i pohnutelný. Teda treba mu vedieť, čo sú hodné jeho pozemky, lúky, dom, hospodárke stavy, ďalej statok, náradie atď.

Keď si toto spočítal, nech si vyráta, koľko jest na jeho majetku farchy; súčet farchy nech odťahne zo súčtu majetku a čo mu potom zostane, je jeho *čistý majetok*.

Potom si vyráta, koľko úžitku mu celý majetok donáša; koľko obilia sa mu priemerne urodí, koľko z toho môže predať a koľko si zadrží na živnosť a na siatie; ďalej koľko statku môže predať do roka a koľko asi zaň dostane, koľko syru, vlny atď. popredá, vôbec koľko do roka môže utrziť za rozličné plodiny a výrobky hospodárske. Keď si toto všetko spočíta, dostane približne ročný dôchodok zo svojho majetku.

Ale tento dôchodok nesmie stroviť. Z tohoto treba mu sraziť predovšetkým porcie a iné danky obecne i cirkevné, potom ak má dlžoby, tak ich úroky a prípadne splátky, plat sluhov a robotníkov atď. a len ten počet, ktorý mu potom vyjde je vlastne *čistý osoh*, ktorý potom môže stroviť. Pravda, ešte lepšie je, keď ani tento celý úžitok nestrovi, ale si dačo aj odloží do sporiteľne.

Toto je veľmi jednoduchý výpočet. Kto zná čísla, môže si ho spraviť — a iste bude mu na osoh.

Ktorý hospodár takto počtuje, ten vie, koľko môže troviť a iste bude stáť na tom, aby nestrovil viac, ako mu dochodí. Toto by bolo treba našim gazdom; lebo veru teraz mnohí trovia bez rozpočtu, bez rozmyslu. Nevedia, koľko môžu mať príjmov, koľko môžu stroviť; nikdy si to nevyrátajú a potom trovia obyčajne viac, ako by mali. Keď nedochodí, idú si požičať, niekedy do sporiteľne, častejšie k úžerníkovi na drahé úroky. Koniec takémuto gazdovaniu býva obyčajne ten, že prídu o majetok.

Vidíme často, že naši gazdovia, keď je u nich svadba, krštenie alebo iná hostina, idú do mesta a nakúpia tam drahej múky a iných vecí celú hromadu. Načo je to! Veď by sa mohli zaobísť aj so zdravou domátnou múkou. Takto potom gazda má dvojakú škodu: obilie lacno predáva a múku draho kupuje.

Aj pri šatstve nášho ľudu vidíme, že sa ho pýcha chytá. Ženám, dievkam, ba aj chlapom nepáča sa už také jednoduché, zväčša doma šitobvené šaty aké nosili predtým, ale potrebujú na šaty drahé, kupenské látky, ktoré sú len na oko pekné a o krátky čas rozídu sa ako handra.

Takýchto ľahkomyselných výdavkov dopúšťajú sa naši gazdovia a gazdinie hlavne preto,

lebo nepočítajú a nevedia, koľko môžu stroviť bez toho, aby sa im bolo treba zadlžiť. Keď ich potom dlžoby tlačia, nuž sa hneď ponosujú na plané časy.

Je pravda, že teraz ťažké časy nastaly pre hospodárov; ale to ich len tým väčšmi má pobádať k tomu, aby lepšie počtovali a lepšie sporili.

Kto nevie počtovať, ten nebude vedieť ani sporiť, a často dopustí sa ľahkomyselných výdavkov. Takýto človek pozde a na svojej škode presvedčí sa o pravdivosti toho príslovia, že kto počtuje — ten gazduje. —č.

DOPISY.

Od Žiliny, 20-ho januára.

Veľactený Pán Redaktor!

Čím ďalej, tým je tichšie u nás. Po nezdare, ktorý ľudová strana pri voľbe utrpela, horľiví vodcovia ľudárov celkom sa utahujú, medzi ľuďmi zas vaše novinky lepšie smýšľanie a lepšieho ducha rozširujú, a tak úfame sa, že ten spor, ktorý ľudová strana medzi nami narobila celkom utíchne, a zas budeme jako sme aj predtým boli, starí, dobrí priatelia. Veď by to len všetkým na škodu bolo, keďby sa jeden od druhého odťahoval, jeden druhého nenávidel, jeden druhému napriek robil vtedy, keď sme všetci jeden na druhého utisknutí. Veď bolo v tábore ľudovej strany mnoho takých, ktorí neboli tam z presvedčenia, lež mnohí stali pod zástavy ľudovej strany preto, lebo im pán kaplánko strachu narobil, iní zas verili, čo im ľudári nasľubovali, niektorým sa zas táto politická hračka ľúbila, zvlášte vybijanie okien a iné neresti, ba boli aj takí, ktorí len preto boli na ľudovú stranu, lebo sa báli, že ich ináč žena metlou vyčuchtí. No teraz po prevedenej voľbe vždy viac a viac poznáť, že sa započatý boj tíši, a pomery spoločenské sa vždy lepšími stávajú.

Po žilinskej voľbe bol Janko Kubica dešperátny, preto, že čo kandidát ľudovej strany prepadol, bolo počuť, že proti voľbe chce zadať petíciu, ale si to rozmyslel, a teraz je Janko Kubica zas taký jako predtým, ba kto mu chce zlú vôľu spraviť, nech mu len voľbu spomene. Jeho kandidácia sa započala u Volkmana, medzi štyrma očima. Advokát Schwertner sa pozrel Janhovi Kubicovi do očí, a vyčítal z nich, žeby bol Kubica súci za kandidáta ľudovej strany. A tak sa aj stalo. Kubica bol kandidátom, a myslím nebanuje, že sa mu voľba nepodarila.

V Žiline už viac len z módy rozprávajú o volebných pohyboch, v kasíne často žarty robia z toho, čo pri poslednej voľbe zkusili. Nie tak rozmýšľajú v okolí Žiliny. V niektorých dedinách si naozaj myslia, že ľudová strana stráži kľúče brány nebeskej, že tí najprednejší anjeli sú všetko prívrženci ľudovej strany, preto len ľudák môže do neba prísť. Niektorí kňazia z nášho okolia ešte vždy úfajú a dúfajú vo víťazstvo ľudovej strany, a nechcú ani po voľbe pokoj spraviť, a upomínajú ľud, aby sa k liberálom nepribližoval. Szteszkal farár predmiersky nijak nemôže zabudnúť, že pri voľbe stoličných výborníkov prepadol a jeho kaplán Schmidt

ešte vždy rozmyšľa nad tým, že jakú moc má predmiersky notár a jakú moc má žandár aj vtedy, keď pred predmierskym pánom kaplánom stojí. Títo dva pánkovia predmierski na tú myšlienku prišli, že ľudová strana pri voľbách preto nemohla vyhrať, lebo nebola dost organizovaná. Teda treba organizovať ľudovú stranu, — a o tomto sa držia porady v predmierskej fare.

Na viac miestach založili u nás úverkové spolky Reifeisenove. No stalo sa to nie natoľko, aby sa hmotné pomery ľudu zlepšili, lež viac preto, aby kňazia, ktorí obyčajne vedenie spolku na seba vezmú, mali väčší vplyv na ľud. Takýto spolok bol založený aj v Predmieri a pán farár ho riadi. Každý člen spolku platí 10 kr. týždenne a zato môže dostať požičku od 10 do 20 zl. na 4 procenta od sta. Kto pozná náš ľud a jeho životné pomery, ten iste len chváliť bude, že sa konečne aj naši kňazia o ľud starajú chcejú, že konečne poznali ich svätú povinnosť a usilujú sa o spoločenskú výchovu ich veriacich starať. Len nech to nerobia z cieľov, ktoré výchove a vývinu ľudu viac ku škode slúžia jak na osoh. Nech nemiešajú politiku do spoločenského života, nech nedelia ľudí dl'a toho, jaké ktorý má politické zásady. Politické trenie je aj tomu najzdravšiemu pohybu na poli spoločenskom len na zkažu. Predmierski kňazia sa veľmi často schádzajú s ľuďmi im svereným, nielen v kostole, ale aj mimo kostola. Priam preto by dvojnásobne mali použiť príležitosť, a mali by ľud poučiť, že je to vec neslušná, nesvedomitá, nekresťanská, keď jeden druhého majetok kazí. V Predmieri totižto od niektorých časov nastala tá móda, že obyčajne v sobotu akisi lapajú domy liberálnych voličov blatom ohádzu. Možno že občania neberú na tomto podlom jednaní účasť, ale čudné je, že sa doteraz ešte nepodarilo tých murárov chytiť, ktorí proti vôli majiteľov ich domy blatom obhadzujú. Veď takto celá obec padne do podozrenia, ba nečudovali by sme sa, keďby niekto aj na tú myšlienku prišiel, že sa tieto kúsky na rozkaz robia. Každá obec má byť pysná na svoje dobré meno, a každý občan má sa všemožne usilovať, aby obec, ku ktorej patrí, do zlého chýru neprišla. Predmierski duchovní nech napomenú ľudí v kostole, alebo mimo kostola, aby spomenuté nesvedomité jednanie všemožne zamedzili. Toto som chcel Predmierčanom pripomenúť.

Konečne aj zima nastúpila u nás. Od dvoch dní mrzne, a severný vietor duje. Poznať, že sa Hromnice blížia.
Drotár.

Dolný Liptov, na deň obr. sv. Pavla.

Vysokocstený pán Redaktor!

Minulý rok sme šťastlivo dokončili voľbou krajského aplegáta. Nový rok začíname zase len voľbami, a to voľbami obecných výborníkov a rychtárov. Ktoré obce sú prevažne ľudárske, tam si už aj kandidujú. Tam vám každý ľudár chce byť niečím. Kde zase nemajú im povolných alebo súcich chlapíkov do výboru, tam už hľadajú po iných obciach. Takou obcou je vraj dnes susedná obec Lisková. Shováral som sa s jedným Liskovanom na jarmoku v Ružomberku o tejto veci. Spýtam sa ho: „Priateľko, nuž ale reku u vás niet spôsobného občana, ktorý by bol súci do výboru?“

„Veru musím pravdu vyznať, u nás skoro sa ne-najde tak súci človek, ktorý by vedel zastat obec našu. Tí starí teraz vypadnú, ktorí za šesť rokov bránili našu obec, lebo že sú to liberáli. Keď pravdu vyznať musím, jestli sa nebudú hlásiť podobrotky, dáme ich kurrentovať, veď od nás je dost ľudí preč. Na pr. sú od nás pri železnici strážnici, portáš, šéfi nad metlami a pecami atď.“

V Ružomberku to ide veselšie, tam si i za kortešujú, a keď nie v deň robotný ale v nedeľu je tam veselo. Tam vám každý ľudár má zásluhy, a keď nemôže byť v úrade, chce byť výborníkom. V Likavke tam je to mak, tam majú notára i rychtára liberála, nuž len niečo vykonajú. V Martinčeku zas tak bude, ako Kohút zaspieva. V Osade a na troch Revúciach tam bude boj až veľmi tuhý medzi liberálmi a ľudármi. V Lúžnej sú už vraj veci všetky v poriadku ohľadom obecných voľieb. Keď som už na Lúžnom, tak prejdem cez Železnô do N. Lupče. do toho mestečka liberálneho. Tam čoby vám aj chceli ľudára voliť, nemajú iba dvoch, aj to sú oba kriví a takých len nevyvolia.

Neviem, či už niet na tento čas v N. Lupči takého, čo by písal do týchto novín a či sa to nechcú pochváliť? Veď sa tam zavše odohrá niečo zvláštneho. Prvú nedeľu po Novom roku bolo tam divadlo spojené s tanečnou zábavou, ktoré tak skvele vypadlo, že to ešte Lupča nepamätá. Veď boly tam mnohé panie a páni s okolía. Poctil tú zábavu aj náš pán ablegát. Ej, ej! a takéto veci nedáte nám znáť!

Zimu máme ľavnú, ba keď tieto riadky píšem, dážd popreháva. Zima bez sňahu nestojí nič, nadovšetko pre drevených kupcov, tým teraz drevo hádam i letovať bude po horách. Jestli dovolíte pane Redaktor, po voľbách zase krátky listok vám pošlem. S Bohom!*)

Pozorovateľ.

Zazriva, dňa 18. januára.

Mnohovážny Pán Redaktor!

Dnes sa previedla u nás voľba obecného úradníctva. Čakali sme s napnutosťou výsledok voľby, lebo pár týždňov pred voľbou dalo sa útať, že voľba bude zaujímavá. No skončilo sa to predsa v tichosti a v poriadku, lebo voličia sišli sa malým počtom.

Kandidovaní boli štyria za rychtára; zvolený zostal bývalý rychtár Adam Drengulyák, ktorý už sedemnást rokov nosí palicu rychtársku. Za podrychtára zostal naďalej Ján Peesit; no bez tohoto sa ani utvorí nedá úrad v obci našej, lebo ho schopnosti a pekné písmo odporúčajú. Za obecného kassira je zvolený Adam Matúš Spirka, mladý chlapik, v ktorom nádej skladáme, že keď si nasbiera prax v administrácii obecnej a dokáže sa súcim, môže sa stať niekedy rychtárom. Obecný tuteur je Adam Krška, senátori sú: Ján Štefanica a Ján Pollák. Úrad náš je teda pekne složený, a tak rečeno všetci jednohlasne boli zvolení; prednejší v úrade sú: traja Adamovia a traja Jánovia.

Celé úradníctvo a slúžobníctvo naše obecné pozostáva z dvadsiatich šiestich údov, krem týchto je dvadstat výborníkov.

Máme teda úrad obnovený, od ktorého veľmi mnoho očakávame. Obec naša klesá so dňa na deň jak mravne tak hmotne čím dial tým viac. Úrad mnoho môže v každom ohľade dobrého vykonať, len treba k tomu mať vôľu. Keď by tak úrad podporoval snahy našich duchovných pastierov, keďby týchto poučovania, napomínania v živote previesť sa snažil, naša obec mohla by sa ešte zmôcť pomaly. Boly časy, keď úrad spoločne s pánom farárom pracoval na blahu obce, a to sú tie časy, ktoré naši starší ľudia tak spomínajú, sladko sa nane rozpamätávajú. Dnes? Ani tóna z toho, čo bolo len pred 30—40 rokami.

Terajšia mládež rozpustená, nemravná, hlavatá.

* Nielen vďačne prijmete, lež aj prosíme o čím častejšie dopisy
Redakcia.

Bitky, kriky, to je každodenné; ba už aj pokojných ľudí na ulici napádajú a bijú; obloky vybíjajú. Tak sa to vraj robievalo vždy vtedy, keď dajaké nešťastie malo navštíviť obec. Buďme teda na pozore i teraz, lebo trest Boží je blízko, a Pán Boh už má byť aj prečo rozhnevovaný; tie nepravosti zasluhujú trestu, lenže potom beda nám, lebo aj nevinní budú trešťať.

Už i tak sme dosť potrestaní tým, že nieto sňahu, a naši ľudia nemajú zárobkov. Kdežto keďby bola tuhá zima a sňahu nadostač, nie stá, ale 8—10 tisíc by naši ľudia zarobili.

Tejto zimy sa už pominuli traja kamaráti z mokrej štvrti; dvaja z nich tak, že im Pán Boh ani len tej milosti nedoprial, aby sa s ním zmierili, berúc sa na večnú cestu. Pozor vy popitovia! Príde to i na vás.

V našich horách leží asi 400 tisíc kubíkov dreva, ktoré malo byť vyvezené na sanici; z tohoto vyvezené je sotva 70—80 tisíc a už pekné peniaze ľud vyrobil. Nuž a keď by sa všetko vyviezlo?

S úctou *Fr. Zeus Ludomil.*

Ilava, 21-ho januára.

Veľactený Pán Redaktor!

Zas vám sdelím jednu smutnú novinu, k napomenutiu všetkých rodičov, ktorí svoje dietky radi majú. Asi 6-ročný synček mlynára Trnovského v Doline hľadal si v čas mimo školy zamestnanie a pobral sa na mlynicu s krýdelkom múku vymetať. Pri práci tak nešťastlive spadnul s poschodia dolu hlavou na veľký džbar, ktorý pod mlynicou stál, že si rozrazil lebku, a omráčený zostal v krvi ležať. Rodičom sa ťažkou námehou podarilo synka k pamäti priviesť, a rýchle volaný lekár sošil veľkú ranu na hlave chlapcovej. Zázrak Boží bude, jak chlapec zdravý a živý zostane. Lebo v takomto páde môže nastať zapálenie mozgovovej blany, a toto obyčajne končí sa smrťou, ale stať sa môže aj to, že dieťa pri živote zostane ale bude žobrákom, onemie alebo celkom osprostie. Nikdy nezabudnime upomínať, že rodičia nech pozor dajú na deti.

Po tieto dni došli dvaja domoví priemyselníci z Ameriky do Zliechova. Osem rokov hauzirovali v Kalifornii, a pekný groš si sgazdovali, teraz sa navrátili do starej vlasti, aby ovocie neunavnej práce tu v tichosti požívali. Tito rozprávali o smutných pomeroch, ktoré panujú medzi Slovákmi, vystahovalcami, ktorí v baniach svoj biedny chlieb hľadajú. Rozprávali, jako sa ich známi ich krajanía, ktorých život k novej zemi pripútal, se slzavými očima od nich lúčili, keď im povedali, že sa už domov navrátiat. Nuž nenie to ináč, človeka srdce len ta ťahá, kde ponajprv biť započalo, a jako slovenské porekadlo znie: „Lepší doma kúsok chleba, jak v cudzine krava celá.“
Ilavan.

BESEDNICA.

Láska za smilovanie.

Napísal *Lipovský.*

Muž jej zomrel a zanechal ju s jedným chlapcom, ktorý sa práve učil remeslu zámočníckemu u poriadneho majstra Vyšného. Chudák Záhorský bol sa urazil v hore pri ztínaní stromov a to bolo príčinou jeho predčasnej smrti.

Vdova ostala nezaopatrená, v biede i so svojim synkom. Susedy pri pohrabe jej muža zaplakaly s ňou, ale pomôcť jej nepomohly.

Majster Vyšný bol prísny ale človek dobrého srdca. Janko mal veľkú chuť ku remeslu, práca mu šla od ruky a preto ho nevedel dost vynachváliť. Avšak od tých čias, jako mu bol zomrel otec, stával sa Janko zá-
dumčivým, a často aj za dlhé chvíle stál nepohnuto oprúc svoj smutný pohľad do zeme. Majster myslel, že je to žiaľ za otcom a v duchu si prial, aby sa tá tieseň čím skôr odstránila; chlapcovi ale nič neriekol.

Janko skoro každodenne navštevoval svoju matku a vidiac biedu s jakou zápasí jeho matka, plakával s ňou za dobrým otcom. Jedného večera po návrate od matky ticho slzil v jednom kúte zámočnickej dielne. Vyšný ho spozoroval a chiac ho potešiť prehovoril k nemu:

— Janko môj, veďže sa už tolko nermúť nad ztratu otca. Darmo je, stalo sa to dľa vôle Pána Boha. Neboj sa, ja ti budem otcom, pokým nenadobudneš sil, aby si sa samotný vedel udržať. Všetko, čo sa ti len ľúbi, sdeľ mi, a ja, jestli to bude pre teba prospešné, urobím ti to k vôli.

— Veď ja, pán majster — odvetil Janko — o seba sa ani natoľko nestarám, lebo viem, že sa o mňa vo všetkom radi postarajú a ja sa vám za to budem hľadať odslúžiť; ale plačem nad biedou svojej matky, ktorá teraz v zime nevie, kam by sa mala o prácu obrátiť.

— Ej, Janko, Janko! — riekol Vyšný — a prečože si mi to prv nepovedal. Veď je u mňa dost práce v kuchyni a majstrová bude rada, keď dostane pomoc. Choď hneď k svojej matke a riekni jej, že ju prosím, aby na chvíľu prišla ku mne.

Vyšný síce vedel, že bol Záhorský chudobný, ale žeby jeho vdova už teraz bola trela takú biedu, to mu neprišlo ani na um. Medzitým čo Janko odišiel pre svoju matku, dohovoral sa so svojou manželkou na jaký spôsob by mohli dať zárobok matke Jankovej. Manželka Vyšného sa veľmi potešila nad tou správou a manželka sa dohodli, že Záhorskú prijmu do svojho domu ako gazdinú, lebo Vyšná už nebola vstave dohliadať na všetko a starať sa, aby tovaryšia a učnia, ktorých bolo hodne, dostávali všetko v poriadku a na toto bol Vyšný veľmi prísny.

Záhorskú dovedol do Vyšných jej syn a keď sa vdova dozvedela jako šľachetne smýšľa majster Vyšný i so svojou manželkou, so slzami v očiach ďakovala Pánu Bohu, že sa našli ľudia, ktorí jej v biede pomôžu a nebude nútená hladovať.

Záhorská o krátky čas tak riadila domácnosť u pána Vyšného, že všetci boli s ňou spokojní. Rozumie sa, Janko sa tomu najväčšmi tešil, keď videl spokojnosť na tvári svojej matky a tomu, že bola teraz stále pri ňom, že boli v jednom dome.

Vyšný svedomite nakladal s Jankom a všemožne sa staral, aby sa stal s Janka dobrý remeselník. Nebolo v dielni práce, ku ktorej by nebol povolal Janka a nebol mu ukázan jednotlivé zvláštnosti v zámočníctve. A Janko si tú starosť aj zaslúžil, lebo celý svoj čas vynakladal na to, aby sa v svojom remesle vzdedel a neraz i do polnoci zkúmal jedno-druhé pri rozličných strojoch a čomu neporozumel, o tom sa hneď dopytoval a vo všetkom snažil sa vyhoveť vôli a žiadosti svojho majstra vychovávateľa.

*

Roky plynuly a z Janka stal sa pomocník. V dielni mal príležitosť počuť od zkusenejších pomocníkov rozpravy o veľkých dielnach, strojárnach, o veľkých me-

stách a teraz jako v slobodnom šuhajovi zmocnila sa ho túžba ísť pozreť do sveta a voľačo zkusiť. Jedného dňa, po práci, prehovoril o tom so svojim majstrom, žeby rád ísť zkusiť svet. Vyšný nemal proti tomu nič, ba schvaľoval úmysel Jankov a len v srdci pocítil bôľ, že ho Janko, o ktorého sa tak staral jako by o svoje vlastné dieťa, a na ktorého teraz už mohol celú dielňu sveriť, opustí a odíde Pán Boh vie medzi akých ľudí.

Matka o odchode Jankovom nechcela počuť ani slova. Myslela, že sa teraz dobrotivosť Vyšného od nej odvráti. Keď jej ale sám Vyšný riekol, že ona u neho i naďalej musí ostať a že Jankovi je potrebné zkusiť svet, ačpráve s ťažkým srdcom predsa len na nahovárania Jankove privolila k jeho odchodu.

Janko sa jedného dňa sobral. Pekne sa poďakoval Vyšnému a jeho pani manželke za tie nepočtené dobrodenia, ktoré jemu a jeho matke preukázali, prosiac ich, aby jeho matku ani naďalej neopustili odchádzajúc sprevádzaný matkou do sveta, kam, to ani sám nevedel.

— Janko môj drahý — hovorila matka, keď odchádzali ku chotáru obce — dávajže na seba pozor, vyhuj zlej spoločnosti a nezabúdaj na svoju opustenú matku.

— Nestrachujte sa o mňa, drahá mamička, veď si ja dám pozor a akonáhle dostanem v daktorom väčšom meste zamestnanie, naskutku vás o tom upovedomím. Ostanete s Bohom drahá moja dobrá mamička!

Matka a syn sa vrele objali a so slzami v očiach pohliadnuc ešte raz na plačúcu matku odchádzal hlboko dojatý Janko do svojej rodnej obce do neznámeho sveta.

Jeho matka ešte dlho stála hľadiac smutná za svojim jediným synom, ktorý ešte raz pokynúc jej ručníkom na vršku, zmizol v chotáre susednej obce.

*

Janko nemal ani len pochopu jako je to v cudzom svete. Šiel z obce do mesta a z mesta do obce až konečne v jednom väčšom meste dostal zamestnanie. O tom hneď upovedomil svoju matku a Vyšného a ponosoval sa len na chladnosť cudzích ľudí. Janka sa dotklo každé tvrďšie slovo, každá narážka a to on, vychovaný v láske ťažko niesol. Ale zvykol i na to a pozdejšie si to ani nevšimnul, planých priateľov a spoločností sa stránil a keď niekoľko mesiacov bol pracoval, dal výpoveď a odišiel ďalej.

Jeho jedinou túžbou bolo zdokonáliť sa v hlavnom meste, kde je jeho remeslo najlepšie vyvinuté. Nemysliac na nič iné, sobral sa do Budapešti a tu si začal prácu hľadať. Hja, hľadať prácu v takom meste, kde je vždy na stá ľudí bez práce. To je ťažká úloha. Pobehal po všetkých väčších fabrikách, prácu nedostal, potom po menších dielnach, práce tiež nebolo a keď ani u malých, menších než bol jeho majster zamestnania nedostal, smutný stál bez groša vo vačku na ulici, ktorou sa prechádzalo panstvo. Nemal tam nikoho známeho, kto by mu bol pomohol, bol cele opustený vo veľkom meste, z ktorého nevedel nateraz ani cestu do svojej rodnej obce. To bola tvrdá zkúška pre jeho mladého ducha.

Už sa dostavil aj hlad. Nemal ani krajiara, aby si ho bol kusom chleba zahnal. Postával na ulici až sa začalo mrkať. Zastal pred udenárskym obchodom a jako videl pekne pripravenú udeninu, hlad ho prevládal, zmocnily sa ho žalúdkové kŕče, že od bófa klesol skoro k zemi. Pýtať almužnu sa stydil, ale čím väčšmi odháňal tú myšlienku od seba, tým väčšmi ho trápil hlad. Zrazu na Jankovej tvári bolo vidno, že sa na voľačom rozhodnul a vzdychnúc z hlboka vstúpil do udenárskeho obchodu.

— Čo chcete? — pytala sa ho jedna pani zamestnaná krájaním údeného mäsa v obchode.

— Som veľmi hladný, — šeptal Janko tichým, sotva slyšateľným hlasom sklopiac oči k zemi.

— Pre vás nemám nič! — odvetila trochu nazlobená pani. — Takýto mladý človek nech ide robiť. Keď sa len nehanbíte žobrať.

Tieto slová zaryly sa do srdca Jankovho ako nôž. Slzy zahaly mu oči a zdržujúc sa, aby nevypukol v hlasitý plač odchádzal z obchodu.

V obchode bolo zamestnané aj jedno asi sedemnásťročné dievča, ktoré spozorovalo, keď Janka zahaly slzy. Nerozmýšľajúc dlho a nedbajúc na hnev svojej panej rýchle zabalo kus mäsa do papiera a vytiahnuv z vrecku šesták vybehlo za Jankom a bez slova vtisla mu do ruky balík i šesták.

Janko zasľzený prijal dar a bozkajúc ruku svojej dobroditeľke prehovoril.

— Dobrotivá slečna, vy ste ma zachránili od hladovej smrti. Ďakujem vám za to a nikdy nezabudnem váš šlachetný skutok!

Dievča odbehlo späť do obchodu a Janko ostal ako vytržený. V svojej ruke videl šesták a kus údenej klobásy. Bol by ešte dlho rozmýšľal nad tým zjavom, ale hlad mu nedal pokoja. V najbližšom obchode pekárskom kúpil kus chleba a ukojác hlad začal sa dopytovať na útulňu, v ktorej chudobní vandrovníci dostávajú nocľah za pár krajeiarov.

Konečne sa dopytal i na útulňu a zaplatiac 5 krajeiarov za nocľah, ukonaný a utrpený usnul v hlboký sen.

*

Na druhý deň rano museli ho zbudit z hlbokého spánku. Janko sotva sa obliekol už predstavily sa mu strašné útrapy, ktoré ho očakávajú. Čo si počne dnes? Mimo dvoch krajeiarov ktoré mu zbudly z almužny dievčinej nemá ničoho.

Dozorca nad útulňou, ktorý už dobre vedel rozoznať mladíkov pracovitých a tulákov zo zamestnania spozoroval roztržitosť a zármutok Jankov. Oslovil ho po čo a načo prišiel do hlavného mesta.

Janko mu rozpovedal všetko.

— Nuž ako na vás vidím — hovorí dozorca — vy pracovať chcete a vidím i to, že ste poriadny mladík, poďte teda do mojho bytu, napíšem karotku na môjho priateľa, prácu vedúceho v jednej fabrike a ak bude miesto, tak vás tam prijmu do práce.

Od radosti Janko sotva vedel prehovoriť slova. Šiel za dozorcem, ten mu dal kartičku a ďakujúc svojmu dobrodincovi spechal do fabriky.

— Čo ste za remeselníka? — pýtal sa ho prácu vedúci keď prečítal karotku od svojho priateľa.

— Zamočník.

— Tak môžete do práce vstúpiť hneď.

Ďakujem za vašu dobrotnosť! odpovedal Janko. Správca vykázal mu vo fabrike miesto a vidiac statočnú tvár mladého šuhaja, pustil sa s nim do krátkeho rozhovoru.

Janko vyrozprával v krátkosti všetko jako sa mu vodilo a správca dozvediac sa že Janko nemá ani groša, hneď mu dal zo svojho pár zlatých napredok, ktoré mu Janko pozdejšie s vďakou navrátil.

Správca vidiac, že je Janko šikovný šuhaj a že sa chce odborne vzdelat, vždy mu poskytol príležitosť k tomu.

Janko pracoval za niekoľko rokov v hlavnom

meste a pekne zašatený prišiel raz na návštevu svojej matky a svojho majstra.

*

Bolo to radosti u Vyšných, keď prišiel Janko. Matka mu sotva vedela najst miesto — a Vyšný v ten deň iné nerobil, len čo sa dopytoval na tú veľikánsku fabriku.

Radost panovala v dome a len vtedy sa zarmútili, keď Janko povedal, že prišiel len na návštevu, na pár dni. Vyšný už pochorieval, bol bez detí, jeho manželka už tiež starla a bol si už premyslel celý plán, že oddá dieľňu Jankovi a on bude pokojne žiť. Preto teda Jankovi hneď rozpovedal, čo je jeho úmyslom a Janko, ktorého ešte ťahalo voľačo do hlavného mesta, pristal na to po krátkom premýšľaní, ďakujúc za novú dobrotnosť svojmu bývalému majstrovi.

Keď takto dohodnutí v dobrej nálade poslúchali Jankove reči o veľkých mestách, o jeho príhodách keď bol raz v hlavnom meste žobral, starý Vyšný poznamenal:

— Janko, to by ti bola žena. Prečo si si nezapamätal kde býva, boli by sme ju šli pýtať;

— Čože ho už chceš oženit, ty starý blázon! — prehovorila jeho žena.

— A veď ja viem kde býva! — riekol Janko — len e som dosiaľ na to nemyslel, ale by sa jej veru teraz chcel odslúžiť.

— Slovo sem, slovo tam, — prehodil starý Vyšný — ty i tak musíš ešte odísť do Pešte usporiadať svoje záležitosti vo fabrike a ja pojdem s tebou, i tak som ešte Pešť nevidel a tak i ja obzrem to dievča.

O pár dni na to vidíme starého Vyšného i s Jankom na železničnej stanici kupovať karty do Pešte.

Na druhý deň, keď Janko Vyšnému fabriku poukazoval a svoje veci do poriadku tam priviedol, urobili prechádzku po hlavnom meste, obzreli si zvláštnosti a konečne zastali pred udenárskym obchodom.

Dievča bolo ešte vždy tam.

Neváhali dlho. Janko vstúpil a za ním Vyšný. Janko sa hneď pýtal či ho nezná:

— Nie! odpovedalo dievča.

— Ja som ten vandrovník — odpovedal Janko — ktoré ho ste pred pár rokmi zachránili od smrti. A teraz jestli nemáte nič proti mne, prosím vás o vašu ruku.

Dievča sa začervenalo. Na takéto pytačky nebolo pripravené. Bola sirotou a vidiac tento krásny dôkaz statočnosti Jankovej, prisľúbilo, že pôjde za neho. Janko jej rozpovedal, ako sa teraz má, predstavil jej Vyšného, a v krátkom čase i tá pani, ktorá bola Janka z obchodu vyhnala pred pár rokmi, povolala ich do bytu a tam sa dohodli o všetkom.

— Nuž dcéra moja, — prehovoril Vyšný, ktorého už nohy bolely od mnoho chodenia a najradšej by sa bol videl doma — poď teraz hneď k nám, čože tu budeš robiť!

— Veru by to bolo najlepšie! doložil Janko.

Dievča, ktorému sa Janko teraz už skutočne ľúbil, privolilo. Sobralo svoje usparené peniažky a na druhý deň všetci traja: mladý párik a Vyšný sedeli vo vozni a jachali domov.

Ani matka Jankova, ani Vyšná nemali nič naproti mladej dievčine, ktorú si pre jej úslužnosť od prvých okamihu zamilovali.

O pár týždňov bola svatba a tak si náš Janko nadobudol na vandrovke nielen zkušenosť, ale si našiel aj dobrú, sporivú a poctivú manželku.

CHÝRNIK.

Jej veličenstvo kráľovna zdržuje sa teraz v Cap Martine v južnom Francúzsku a tu ju navštívi v prvej polovici budúceho mesiaca jeho veličenstvo. Kráľ pobudne tam s kráľovnou asi za dva týždne. Kráľovná potom chce odcestovať na ostrov Korfu.

Za fľškusa primasského panstva vymenoval kniežaprimas dra Jána Vaszaryho, dosavádneho advokáta v Päťkostoloch.

Dobročinnosť jedného biskupa. Dr Ján Vályi, gr. katolícky biskup v Prešove v poslednom čase viac sto zlatých daroval na dobročinné ciele. Biskup daroval dosavád 83.622 zlatých na dobročinné a kultúrne ciele.

Nemecký cisár v Budapešti. Časopisy píšu, že nemecký cisár po jasenných manévroch, ktoré sa budú odvíjať na okolí Košíc, príde i do hlavného mesta Budapešte a tu jako hosť nášho kráľa pobaví sa za niekoľko dní.

Slávnosť Jána Almužného odbyvala sa dňa 24. januára v budínskom chráme Matejovom, kde opatrujú pravú nohu svätého. Ján Almužný narodil sa na ostrove Cipru a bol biskupom v Alexandrii. Všetko čo mal, rozdával a odtiaľ jeho meno „almužný.“ Turecký sultán daroval bol jeho kosti kráľovi Matejovi, ktorý bol dal pre ne postaviť cele osobytú malú kaplnu. Za panovania Turkov mrtvola svätého prenesená bola do Prešporku a len keď bol Budín oslobodený zpod tureckého jarma, doviezli kosti, vlastne už len pravú nohu späť do Budína a uložili ju v chráme Matejovom.

Povyšenie jedného sochára. Markusa Antoloskiho povestného ruského sochára z príležitosti jeho 25ročného jubilea vymenoval cár za skutočného štátneho radcu. Sochár pochodí z chudobnej famílie židovskej.

Pozdvihnutie počtu honvédov. Minister honvédstva následkom zákonného predĺženia aktívnej služby pri honvédskej pechote na dva roky zaviedol do života viac novôt a poriadkov. Počet honvédskej pechoty pozdvihol na ten počet ako pri spoločnom vojsku, asice v každej stotine o 27 hláv. Aby zvýšený počet aktívne slúžiaceho honvédstva bolo možno v kasárňach umiestiť, postaral sa o to, aby boly dosavádne kasárne zväčšené a započal vyjednávanie s jednotlivými vrehnosťami ohľadom stavby nových kasární.

Nová budova pre štátne školy. Prostredkovaním hlavného župana liptovskej stolice Kürthyho ministerstvo výučby rozhodlo, že v Lipt. Sv. Mikuláši dá postaviť novú budovu pre štátne školy, jestli dá mesto k tomu potrebný pozemok. Na stavbu škôl je obecané 100.000 zlatých.

Kollegium a chrám v Skalici, ktoré zostaly po jezuitoch, teraz začínajú sa už rúcať a veru obrátia sa v rupy, jestli budovu nereštaurujú. Skalickí katolíci majú nádej, že sa snád obráti pozornosť krajinského výberu pamiatok na túto pamiatku dávnych dôb a že snád i v tomto prípade dokáže svoju veľkodušnosť vysoké knazstvo, ktoré zvyklo pomáhať tam, kde je toho potreba. Skalickí katolíci i sami sú náchylní prispieť svojimi grošmi ku reštaurovaniu chrámu Božieho a tak jest nádej, že utešená budova ešte dlho bude stáť ku oslave Pána.

Nová fabrika v Baňskej Bystrici. V Baňskej Bystrici postaví novú fabriku na voskové plátno. Takáto fabrika je dosavád len jedna v Prešporku.

Pätnásť krajciarov musel dosavád platiť každý žiak ľudovej školy na pesijnú základinu učiteľov. Tento poplatok narobil už toľko galiby v obciach a mestách, že neraz bola potreba na exekútora. Minister výučby zaslal teraz prípis ku dozorecom škôl, že po 15 krov, musia platiť len riadni žiaci ľudových škôl, kdežto žiaci opakovacích škôl, ktorí dosavád tiež platili ten poplatok, počnúc od 1897—98 školského roku sú od toho poplatku oslobodení.

Pozor na peniaze. V Sátoraljaujhelyu a na okolí je mnoho falošných peňazí. V Stropkove falošné 20halierniky a v Máde veľmi dobre napodobené falošné korny sú v obehu. Pozor teda na peniaze!

Kofko pravotárov je v Budapešti? Hlavné mesto Budapešť je verné pozhnané na advokátov. Konecom minulého roku bolo ich tu 1065. V Budapešti je teda skoro raztoľko advokátov ako vo Viedni.

Výbuch v košickom stolnom chráme. V košickom stolnom chráme tieto dni rano udal sa veľký výbuch v gázových kachľach. Kostolník, ktorý bol práve pri peci, naskutku ohluchol, rozhodilo len kachle, z ktorých kusy roztlkli okná. Iná škoda sa nestala.

Prisny trest. V Metz jeden vojak chytil svojho strážmajstra za krk, keď tento s ním zle nakladal. Pre toto vojaka odsúdili najprv na tri roky do väzenia, teraz ale ministerstvo vojny pozdvihlo trest na 8 rokov.

Strašné zemetrasenie bolo na ostrove Kisim, jako to z Bombayu v Indii oznamujú. Následkom zemetrasenia srútilo sa viac sto domov, pri čom prišlo o život dvetisícpäťsto ľudí. Jednotlivé malé dedinky úplne zmizly s povrchu zeme.

Strašný výjav na pohrabe. V Serajeve na jednom pohrabe, pri rakve povadil sa turecký kňaz s gréckym popom. Potom sa začali biť a turecký kňaz prišiel do takej zlosti, že vytiahol revolver a strelil na gréckeho kňaza, ktorý, bárs bol nebezpečne ranený vytiahol tiež revolver a strelil na Turka. Turek mŕtvý klesol k zemi a grécky kňaz skončil o dve hodiny pozdejšie.

Dozrel na sibenicu. Vo Viedni zatkli pisára Franca Doleschala, lebo padlo na neho podozrenie, že zavraždil starenu Mariu Stöger, aby sa zmocnil jej ťažko usporých pár groší. Podozrenie je tým základnejšie, ponevác na jeho byte našli gombičku, ktorá chybuje s jeho kabáta. Pri prehliadke Doleschalovho bytu našli mimo gombika ešte jeden dôkaz a to o novšej vražde. Asice našli malý medalion, v ktorom bola uložená malá triesočka udajne z kríža Kristovho. Tento medalion náležal starene Marii Frenzl, ktorú pred nedávnom našli zavraždenú. Keď sa o tomto dozvedela sestra Doleschalova, dostala kŕce a zomrela. Mimo nej tomuto chýru padol ešte jeden ľudský život za obeť. Jedného sluhu, menom Königa, keď si ten chýr prečítal v novinách, ranila mŕtvica a zomrel. Ostalo po ňom sedem detí.

Zemetrasenie v boršodskej stolici. V Miškoveci pocítili popoludní dňa 18. t. m. viac sekund trvajuce zemetrasenie. Mnohí prestrašení vybehli pod holé nebo. Práve v tom čase ešte silnejšie zemetrasenie pocítili v Diósgyőri. Na druhý deň o poludní pocítili zemetrasenie v Bábonye, v Sajó-Szt-Péter, Dubnoku, Vámosi a v Boldve. Škoda sa nestala nikde.

15 millionov za dobročinné ciele. V Regensburgu zomrel gróf Ernest Dömberg, a celý svoj majetok v hodnote pätnásť millionov mariek poručil mestu, aby obrátilo dedictvo na dobročinné ciele.

Zrušenie veľkých trafik. Ministerstvo financií chce dosavád v privátnych rukách sa nachodiace a spravo-

vané veľké trafiky zrušiť a predávanie cigár a dohánu vo veľkom chce sveriť na štátnych úradníkoch.

Jako klamú ľud agenti lodných spoločností. V Horvatsku chodia teraz agenti paroplavebných spoločností a vábajú ľud ku vystáhovaniu do Ameriky tým, že nahovorili Indom a sprostí aj uverili, že nebohý dedič trónu Rudolf nezomrel, ale že ho pre lásku prechovávanú naproti horvatskému ľudu vyhnaní do Brazílie a že kto za ním pôjde, bohaté ho obdaruje, dá im polia, lúky, hory. Sprostí India teraz predávajú všetko, len aby si zaopatřili cestovné trovy. Vrebnosti teraz prisne zakročily proti agentom.

Draho mu padla palenka. Jeden kupec z Horvatska cestoval do Budapešti a v železničnom vozni jeden zpočiatku dvoch jeho neznámych spolucestovateľov požiadal ho, aby mu premenil stovku. Kupec to urobil, načo ho neznámy ponukol pálenkou. Kupec potom zaspal a neznámi spolucestovatelia ukradli mu pugilár, v ktorom mal 3850 zl. Ani nevie kedy a na ktorej stanici vysadil.

Elektrické osvetlenie chce mať v Šabách a práve sa ustávajú na tom. Dľa predbežného vypočítania peňažné prekážky sa nevyskytnú, lebo je nádej, že úrady a jednotlivci tiež by osvetľovali svoje miestnosti elektrickým svetlom.

Zastreli si syna. V chotáre šarišskej obce Župčany tieto dni poľoval statkár Géza Pulszky s horárom Gézom Podrázskym a tohoto synom. Syn horárov odišiel so svojho miesta a jeho otec, zaslúchnúc šum, v domienke, že sa to hýbe divý zver medzi krovím, vystrelil v tú stranu. Na to bolo počuť jaskanie Podrázsky zabehol ta a zhrzený videl, že namiesto zvera zastreli — svojho vlastného 16ročného syna.

Veľký požiar. V Liptovskom Sv. Mikuláši vypukol požiar v kožušnickej dielni Kováča a Stodolu a o niekoľko okamihov veľká fabrika stála v plameňoch. Pre silný vetor celý Horný Hušták bol v nebezpečí. Škoda činí asi 100.000 zlatých. V dielni bolo stále zamestnано asi 200 robotníkov a teraz títo stoja bez zárobku.

Podivný sen. V koložskej obci Magyar-Bikal hovoria si India o jednom zvone, ktorý sa vraj prepadol do jednej studne. Tieto dni jednomu roľníckemu šuhajovi sa snivalo, že ten zvon sa nachodí v ich zahrade. So svojim bratom začal hneď kopať na tom mieste, ktoré sa mu prísnilo a sotva po vykopaní zeme na pol siahly objavili studňu, ktorej múry sú ešte dobré. Kopali ešte hlbšie, ale mimo kostí iného nič nenašli. Dedinčania teraz tak silne veria že je zvon tam zakopaný, že mnohí už i teraz počujú jeho hlas.

Jak rastie dieťa. V kráľ. ústave filantropickom v Kodani konali lekári podrobné pozorovania o vzraste detí. Po desať rokov päť i šesťkrát vo dne i v noci vážili a merali 70 detí, ktoré sú v ústave vychovávané. Presvedčili sa, že dieťa rastie len keď leží, teda obyčajne v noci. Za dňa, pokiaľ je dieťa hore, rastie sotva o niekoľko milimetrov. Na váhe pribýva mu hlavne od 20. septembra, v októbri, novembri, až asi do 8. decembra, kedy mu treba dávať keď nie hojnej, tak aspoň výdatnej stravy. Od tej doby do 30. apríla, zdá sa, jak by sa vývoj tela zastavil, na počiatku leta ale možno zistiť, že dieťaťu na váhe trochu ubudlo.

KU OBRAZKU.

Maria na úteku.

Krátko po narodení Spasiteľa jeho matka Maria pred hnevom ľudským musela zachrániť svojho jednorodeného syna. Ano hnev človeka chce zavraždiť Boho-človeka prv, než by bol mohol poučiť svet o dobrom a zlom a vykúpiť ho pre kráľovstvo nebeské. Herodes kráľ keď mu traja kráľi od východu neprišli povedať, v ktorom meste je ten novorodený kráľ, rozkázal všetky deti niže dvoch rokov povraždiť v Bethleheme a jeho končinách, aby takýmto spôsobom usmrtil malého Ježiša. Avšak i tu moc Božia chránila svojho syna. Maria sa sobrala s Ježišom a v sprievode Jozefa utekala do Egypta, kde ostala pokým Herodes nezomrel. Len potom sa navrátili do Nazaretu.

K OBVESELENIU.

Blažený sen.

- Otecko, čo znamená keď dievča zomre vo sne?
- To znamená, že sa vydá.
- A keď sa jej sníva že sa vydala?
- Vtedy zomre.
- Oh, ale by ja rada zomreť vo sne.

*

Áno, ale ako.

- Jeden hluchý, jeden slepý, jeden krivý a jeden plešivý bývali v jednom dome, v ktorom vypukol oheň.
- Strelili! — zvolá hluchý.
  - Vidím dym! — odpovedá slepý.
  - Utekajme! — zkríkol krivý.
  - A to tak aby sa nám káčka parila! — doložil plešivý.

Budapeštianska bursa a úradným značením cien dňa 28. januára

O b i l i e	Jakosť dia bekt.	Za 100 kilogr.		Cenne papiere	Peniaze	Tovar	Cenne papiere	Peniaze	Tovar
		od	do						
Pšenica banátska	77-81	8.55	8.65	Štátny dlh.			Prvá uhor. poisť. spol.	4230-	42 00
" peštianska	77-81	8.60	8.70	Uhorská zlatá renta 4%	122.00	122.50	Pešt. uh. kupec. b.	1170-	11 72
" stolnocelebrádska	77-81	8.50	8.75	" korunová renta 4%	99.50	99.55	Pešt. prvá vlast. sporiteľňa ..	8.300-	8350
Raž (filto)	70-72	6.80	6.90	Uhorské regálové úpisý 4 1/2% ..	100.00	101.00	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	614.00	61 00
Jacmen na krm.	60-62	4.10	4.40	" premiové úpisý	153.50	154.50	Záložné listy.		
" na pátku	62-64	5.10	6.00	Uhorská tiasko-segedínska po- žička 4%	137.00	138.00	Uhorského pozem. úverového ústavu 5%	101.00	102 00
" na várku	64-66	7.50	8.00	Uhorská žel. požička 4 1/2% v zl. " vyvážkové úpisý 4% ..	123.25	124.25	Uhorského úver. záložného ús- tavu 4 1/2%	100.50	101 00
Ovos	39-41	5.90	6.10	Spoločná požička v bež. penia- zoch 4 1/2%	103.25	104.-	Uh. úver. ústavu s prémieou 4%	100.-	101 00
Kukurica	75	4.00	4.20	Žreby.			Cisársky dukát	5.68	5 75
Proso	—	5.30	5.50	Spolku „Jó sziv“	3.00	3.30	Dvadsať-frankovník	9.52	9 50
Repica	—	11.00	12.50	Uhorského „Červeného kríža“ ..	8.00	8.40	Nemecká ríšska marka	58.75	58 00
Ľatelinové semá, luc.	—	—	—	Rakúskeho	18.00	18.20	Striebro	—	—
" červené	—	—	—	Baziška	6.20	6.50			
Svínská masť peštianska	—	56.-	57.-						
" vidiecka	—	—	—						

Knižtlačiareň Viktora Hornyánszkého v Budapešti.